

ИСПИТ ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОФ, ОЕ, ОС, ИР)

21. август 2019.

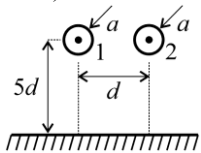
Напомене. Испит траје 180 минута и ради се самостално. Није дозвољено напуштање сале 60 минута од почетка испита. Писати искључиво хемијском оловком. Дозвољена је употреба непрограмабилних калкулатора. Дозвољена је употреба само овога папира и једне вежбанке, који се морају предати. Питања радити искључиво на овоме папиру, а задатке искључиво у вежбанци. Коначне одговоре на питања и тражена извођења уписати у одговарајуће кућице, учртати у дијаграме или заокружити понуђене одговоре. Одговори без извођења се неће признати. Свако питање носи по 5 поена, а задатак по 20 поена.

Попунити податке о кандидату у следећој табели. Исте податке написати и на омоту вежбанке.

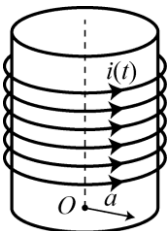
ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ (попуњава кандидат)							КОЛОКВИЈУМ				
Индекс година/број		Презиме и име									
/							ИСПИТ				
ПИТАЊА						ЗАДАЦИ			УКУПНО ПОЕНА	ОЦЕНА	
1.	2.	3.	4.	5.	6.	Укупно	1.	2.			Укупно

ПИТАЊА

1. Електростатички систем чине два веома дугачка паралелна проводника, једнаких полупречника a , који се налазе на међусобном растојању d ($d \gg a$) и на висини $5d$ изнад бесконачне проводне равни. Проводник 1 је ненаелектрисан, а подужно наелектрисује проводника 2 је $Q_2' = 90 \text{ nC/m}$. Израчунати потенцијал проводника 1 (у односу на проводну раван).

2. На слици је приказан део врло дугачког соленоида у ваздуху, полупречника попречног пресека a , у чијим завојцима, подужне густине N' , постоји споропроменљива струја јачине $i(t)$. (а) Полазећи од израза за магнетски вектор-потенцијал, показати како изгледају линије индукованог електричног поља у соленоиду. (б) Одредити интензитет вектора јачине индукованог електричног поља у соленоиду и ван њега.

(а)	(б)
-----	-----

3. (а) Написати потпуни систем Максвелових једначина за брзопроменљиво електромагнетско поље у вакууму, у диференцијалном облику. (б) Полазећи од тих израза, извести таласну једначину за вектор јачине магнетског поља.

(а)	(б)
-----	-----

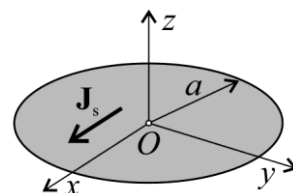
4. Раван униформан простопериодичан кружно поларизован ТЕМ талас, учестаности f , простира се у вакууму у смеру $+x$ -осе. Вектор јачине електричног поља овог таласа има ефективну вредност E_0 , лево је поларизован и у тренутку $t = 0$, у координатном почетку, лежи на $+z$ -оси. У Декартовом координатном систему написати израз за комплексни вектор јачине електричног поља овог таласа.

5. Коаксијални вод, унутрашњег полупречника $a=0,5\text{ mm}$ и спољашњег полупречника $b=1,75\text{ mm}$, испуњен је савршеним диелектриком релативне пермитивности $\epsilon_r = 2,25$, а проводници су му пермеабилности μ_0 и специфичне проводности $\sigma = 57\text{ MS/m}$. Израчунати колико пута опадне снага TEM таласа, учестаности $f = 14\text{ GHz}$, при простирању кроз део оваквог коаксијалног вода дужине $d = 700\text{ mm}$.

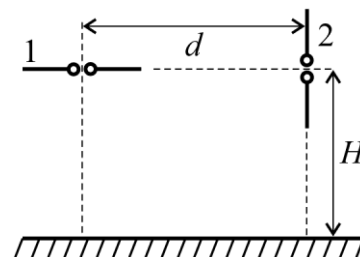
6. На улаз вода, карактеристичне импедансе $Z_c = 50\ \Omega$ и времена простирања кроз вод $\tau = 1\text{ ns}$, прикључен је напонски генератор прилагођен на вод, чији напон има облик Хевисајдовога импулса амплитуде $E = 5\text{ V}$, док је на излаз вода прикључена паралелна веза кондензатора капацитивности $C = 120\text{ pF}$ и отпорника отпорности $R = 75\ \Omega$. Израчунати напон на улазу у вод у тренутку $t = 3,5\text{ ns}$. Сматрати да је вод без губитака.

ЗАДАЦИ

1. У вакууму постоји струја високе учестаности само по површи круга полупречника a , као на слици. Вектор густине површинске струје у Декартовом координатном систему дат је изразом $\mathbf{J}_s(t) = \sqrt{2} J_{s0} \cos\omega t \mathbf{i}_x$, где су J_{s0} и ω познате константе. У тачкама на z -оси одредити, у комплексном облику, изразе за: (а) вектор јачине индукованог електричног поља и (б) y -компоненту вектора магнетске индукције (полазећи од диференцијалне везе између вектора магнетске индукције и магнетског вектор-потенцијала).

2. Предајни полуталасни дипол (1) постављен је хоризонтално, на висини $H = 15\text{ m}$ изнад савршено проводне равни. На растојању $d = 70\text{ m}$ од предајног дипола и на висини H изнад савршено проводне равни налази се вертикални пријемни полуталасни дипол (2). Диполи леже у истој равни, као на слици. Предајни дипол 1 се напаја простопериодичном струјом учестаности $f = 2,4\text{ GHz}$ и ефективне вредности $I = 0,6\text{ A}$. (а) Одредити израз за ефективну вредност електромоторне силе индуковане у пријемном диполу. (б) Израчунати снагу коју пријемни дипол предаје прилагођеном пријемнику. Сматрати да су антене без губитака. Околна средина је ваздух.

**ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА И РЕШЕЊА ЗАДАТАКА СА
ИСПИТА ИЗ ЕЛЕКТРОМАГНЕТИКЕ (ОФ, ОЕ, ОС, ИР),
ОДРЖАНОГ 21. АВГУСТА 2019. ГОДИНЕ**

ПИТАЊА

1. $V_1 \approx 3,735 \text{ kV}$.

2. (а) Линије индукваног електричног поља су кружнице са центром на оси соленоида. (б) $|\mathbf{E}_{\text{ind}}(r)| = \frac{\mu_0 N' r}{2} \left| \frac{di(t)}{dt} \right|$,
 $0 \leq r < a$, $|\mathbf{E}_{\text{ind}}(r)| = \frac{\mu_0 N' a^2}{2} \left| \frac{di(t)}{dt} \right| \frac{1}{r}$, $a < r$.

3. (а) $\text{rot} \mathbf{E} = -\mu_0 \frac{\partial \mathbf{H}}{\partial t}$, $\text{rot} \mathbf{H} = \varepsilon_0 \frac{\partial \mathbf{E}}{\partial t}$, $\text{div} \mathbf{E} = 0$, $\text{div} \mathbf{H} = 0$. (б) $\Delta \mathbf{H} - \varepsilon_0 \mu_0 \frac{\partial^2 \mathbf{H}}{\partial t^2} = 0$.

4. $\underline{\mathbf{E}} = \frac{E_0}{\sqrt{2}} (\mathbf{i}_z - j\mathbf{i}_y) e^{-j\beta x}$, $\beta = 2\pi f \sqrt{\varepsilon_0 \mu_0}$.

5. Снага опадне 1,195 пута (односно за 0,77 dB).

6. $u(t=3,5 \text{ ns}) \approx 1 \text{ V}$.

ЗАДАЦИ

1. (а) $\underline{\mathbf{E}}_{\text{ind}} = \frac{\mu_0 \omega J_{s0}}{2\beta} \left(e^{-j\beta \sqrt{z^2+a^2}} - e^{-j\beta|z|} \right) \mathbf{i}_x$, $\beta = \omega \sqrt{\varepsilon_0 \mu_0}$. (б) $\underline{\mathbf{B}}_y = \frac{\mu_0 J_{s0}}{2} \left(\frac{z}{\sqrt{z^2+a^2}} e^{-j\beta \sqrt{z^2+a^2}} - \frac{z}{|z|} e^{-j\beta|z|} \right) \mathbf{i}_y$.

2. (а) $\varepsilon = \frac{c_0}{\pi f} 60 \Omega \frac{I}{R} \frac{\cos\left(\frac{\pi d}{2R}\right) \cos\left(\frac{\pi 2H}{2R}\right)}{\frac{2H}{R} \frac{d}{R}}$, где је $R = \sqrt{d^2 + (2H)^2}$. (б) $P_p \approx 98,4 \text{ nW}$ ($\varepsilon = 5,36 \text{ mV}$).

- РЕЗУЛТАТИ ИСПИТА ЋЕ БИТИ ОБЈАВЉЕНИ ДО 28. АВГУСТА У 18:00 ЧАСОВА.
- УВИД У ЗАДАТКЕ (У СОБИ 63) ЈЕ 28. АВГУСТА ОД 18:00 ДО 18:30 ЧАСОВА.

Са предмета Електромагнетика